

INGEZONDEN.

DOOR VERKEERDE WETS-INTERPRETATIE TOT BEMOEILIJKING VAN HET VERZEKERINGBEDRIJF.

Geachte Redactie.

Wij zitten in het labyrinth!

De laatste „Algemeene Vergadering” vond het *wenschelijk*, dat de leden der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst zich ten opzichte van het afgeven van attesten zouden gedragen naar de regelen, neergelegd in 5 conclusies: nu blijkt conclusie II gebaseerd te zijn op een principe, waarmee in conclusie I de hand wordt gelicht; conclusie IV beoogt aan de directies der levensverzekering-maatschappijen een raad te geven, hoewel in conclusie III te lezen staat, dat de geneeskundigen zich niet overeenkomstig dien raad mogen gedragen! En met conclusie V (6, genummerd) is het ook al niet in den haak; gesteld, dat zij bij de te houden „Eindstemming” met een meerderheid aangenomen wordt, dan zal aan de binnen- en buitenlandsche maatschappijen voor verzekering tegen ongelukken, enz. bericht worden, dat „de (!) leden der Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst ten behoeve hunner patiënten alleen verklaringen zullen afgeven, luidende . . . enz”. Welnu, al zou ik de eenige tegenstemmer zijn, dan zou toch het Bestuur onzer Maatschappij het recht missen om een dergelijk bericht te verzenden want in onze Maatschappij zijn de besluiten der meerderheid niet bindend voor de minderheid: en dat is ook maar gelukkig!

Wij zittén dus in het labyrinth! En om er uit te komen, dienen wij ons eerst te herinneren, hoe wij er in zijn geraakt: zulks is alleen dáàraan te wijten, dat wij ons te veel verlaten hebben op de wetskennis en het gezonde oordeel van Dr. PINKHOF e. a. Toen zij verzekerden, dat de ambtseed den medicus verbiedt om ten dienste zijner cliënten gezondheids- en andere verklaringen af te geven aan verzekering-maatschappijen, toen hebben de meesten zich er bij neergelegd! Zelf ben ik ter tiender ure, dus nog juist bij tijds, gaan inzien, dat het onderwerp gewichtig genoeg is om er zich een zelfstandig oordeel over te vormen. Ziet hier, het resultaat, waartoe ik kwam:

De eed, dien wij hebben afgelegd, luidt aldus: „ik zweer, dat ik de geneeskunst volgens de daarop wettelijk vastgestelde bepalingen naar mijn beste weten en vermogen zal uitoefenen en dat ik aan niemand zal openbaren, wat „in die uitoefening als geheim mij is toevertrouwd of ter mijner kennis is gekomen, „tenzij enz.”.

Nu blijkt collega PINKHOF van meening te zijn, dat de uitdrukking „als „geheim” niet behoort bij „ter mijner kennis is gekomen” maar alléén bij „mij is toevertrouwd”; en zulks is des te opmerkelijker, omdat hij niet in diezelfde fout vervallen is ten opzichte van de uitdrukking „in die uitoefening”. Op blz. 1126 van het *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.*, 1901, 1ste deel, beweerde hij immers, dat „de wet ons geheimhouding gebiedt van wat wij te weten

„zijn gekomen in de uitoefening onzer kunst, d.i. bij het verleenen van „geneeskundige hulp”. Hiermede is, dunkt mij, reeds afdoend bewezen, dat PINKHOF, ondanks zijn vele verdiensten, niet deugt voor wetsverklaarder.

Maar er is meer! Als de wetgever werkelijk de bedoeling gehad had, die PINKHOF hem toedacht, dan zou hij (de wetgever) gek moeten geweest zijn, want dan zou immers ieder medicus iederen dag gevaar lopen van vervolgd en gestraft te worden.

Dat collega PINKHOF het mis heeft, blijkt trouwens reeds ten duidelijkste uit de plaatsing van het woordje „mij”. Zoo de uitdrukking „als geheim” alleen had moeten slaan op de eerste clause, dan zou de wetgever dat woordje „mij” vóór „als” en niet achter „geheim” geplaatst hebben. Dat zullen alle taalkenners met mij eens moeten zijn.

Juist van collega PINKHOF verwondert het mij nog het meest, dat hij geen rekening blijkt gehouden te hebben met het feit, dat onze wetgever den eed van HIPPOCRATES tot voorbeeld heeft genomen. Deze eed bevat o.m. de volgende clause: „wat ik van het leven der menschen bij de behandeling „der zieken moge zien of hooren of ook buiten die behandeling moge te „weten komen, **en wat niet verspreid behoort te worden**, dat zal „ik verzwijgen en als een geheim beschonwen”.

Het spreekt vanzelf, dat onze wetgever er geen oogenblik over gedacht kan hebben om het principe los te laten, dat HIPPOCRATES zoo kernachtig had neergelegd in de hier vet gedrukte woorden. O, er is geen twijfel mogelijk, onze ambtseed gebiedt ons te zwijgen over wat ons als geheim wordt toe vertrouwd, en óók over wat ons als geheim...ter kennis komt. Een geneesheer hoort en ziet immers zooveel waaromtrent zijn verstand en zijn gevoel hem influisteren, dat „het niet verspreid behoort te „worden”, en al wordt hem zulks niet door de betrokken personen verzocht, dan past hem tòch geheimhouding!

Hiermede hebben wij de kwestie van verschillende kanten beschouwd (de taalkundige, de redekundige, de menschkundige, de geschiedkundige en de zakelijke) en op alle manieren zijn wij gekomen tot één zelfde resultaat: collega PINKHOF heeft ongelijk zoowel naar den geest als naar de letter van de wet.

Toen PINKHOF zich een verkeerde voorstelling had gevormd van de bedoeling van onzen ambtseed, toen voelde hij zich verplicht om het de verzekering-maatschappijen lastig te maken. Als zoo'n maatschappij een gezondheidsattest (correcter: een gezondheids- en ziektegeschiedenis) verlangt van een candidaat-verzekerde, dan beweert PINKHOF dat de huisdokter zulk een attest niet afgeven mag; ja, al zou de candidaat er zijn volle toestemming voor geven, dan zou hij het volgens PINKHOF nòg niet mogen, want als de „rechtsgeleerden zeggen: den toestemmende geschiedt geen onrecht, dan „heeft dit alleen betrekking op een toestemming, waarvan dengeue, die haar „verleent, alle gevolgen bekend zijn; en dit nu is geenszins met onze patiënten het geval!” (blz. 1127 *Ned. Tijdschrift voor Geneesk.* 1901 1^o. alinea).

Als ik een cliënt was van Dr. PINKHOF, en hij zou mij als candidaat-verzekerde op die wijze trachten af te schepen, dan zou ik hem toevoegen:

„dokter, u behoeft niet den baas over mij te spelen, als ware ik uw pupil, en „u hebt óók geen reden mij aan te zien voor een idioot, die niet in staat „is te beseffen, welke gevolgen het voor hem hebben kan, als de verzeke- „ring-maatschappij de waarheid verneemt omtrent zijn toestand — tot — „dusver; ik begrijp heel goed, dat u in den loop der jaren wellicht iets bij „mij kunt opgemerkt hebben, wat mijn kans om aangenomen te worden, „kleiner maakt. Dat zij zoo! Ik wil een contract aangaan met een verzekering- „maatschappij; ik ken haar tarieven, en weet dus, waar ik met *haar* aan „toe ben, evenzoo heeft *zij* het recht om te weten, waar zij met *mij* aan „toe zal zijn; ik erken dat recht en verlang dus, dat u zult zeggen wat u „van mij weet; u hebt er u niet over te bekommeren, of het in mijn „voordeel zal zijn dan wel in mijn nadeel; u hebt slechts — ik verzoek het „u dringend — de waarheid mede te deelen”.

In dit antwoord is duidelijk het standpunt aangegeven, hetwelk een eerlijk candidaat tegenover de verzekering-maatschappij heeft in te nemen en in- eemt. Maar er zijn ook óneerlijke candidaten; en juist met deze schijnt Dr. PINKHOF rekening te willen houden; hij roept immers uit: „waarom „zouden de directies ook op ontheffing van geheimhouding gesteld zijn, ware „het niet om dingen te weten te komen, die de candidaat niet weet of ver- „zwijgt?” Ja het is zoo, sommige candidaten zijn er op uit om „dingen te „verzwijgen”; en het is treurig, dat dergelijke flesschetrekkers in de ge- legenheid zijn te profiteeren van de onoordeelkundige opvatting, die PINKHOF en anderen van het ambtsgeheim blijken te bezitten. **Wie wat verzwij- gen wil, die zwijge zêlf.** *en die spanne er niet zijn huisdokter voor!*

Een dokter mag zich niet op die wijze laten misbruiken. Hoe hij zich dan wèl te gedragen heeft? Hij heeft aan zijn cliënt te vragen: geeft U mij de vrijheid om de vragen te beantwoorden, die U hier op dit gedrukte formulier gelezen hebt? En als zulks geweigerd wordt, dan heeft de dokter aan de directie der verzekering-maatschappij te melden: „mijn cliënt wil het niet „hebben; de weigering gaat dus van hem uit en niet van mij”.

Toen ik aan een collega vertelde, dat ik aldus mijn plicht meende te moeten opvatten, vroeg hij mij benepen: kan dat briefje *op zich zelf* alweer niet beschouwd worden als een schending van het ambtsgeheim? En mijn antwoord luidde: je bent toch wel wat al te bang om je aan koud water te branden, als wij nu zelfs nog niet aan de directie zouden mogen schrijven, dat de cliënt ons geen toestemming gaf de vragen te beantwoorden, die de directie ons *namens hem* toezond, dan zou het er toch op lijken, dat wij ons in een gekkenhuis bevonden.

Ja, dat moet ik toestemmen; — zei de collega — màar op die manier raakt men zijn klant kwijt, of liever men *jaagt* hem naar een ander, die het minder nauwgezet opvat.

Al was dat zoo, dan mocht het nòg geen reden zijn om anders te handelen; — gaf ik ten antwoord — en bovendien hebt gij het mis, als gij meent, dat gij u ooit financieel benadeelen zult door recht-door-zee te gaan; de onder- vinding heeft *altijd* het tegendeel geleerd.

Dat mag dan zoo zijn — vervolgde de collega — maar ligt het nu op *onzen* weg om de verzekering-maatschappijen een handje te helpen?

Het ligt zeker niet op je weg — repliceerde ik — om te dulden, dat een bedrieger *jou* de kwalen laat verzwijgen, die *hém* ongeschikt maken om een eerlijk contract aan te gaan met een verzekering-maatschappij! Nog ééns: wie wat verzwijgen wil, die zwijge *zelf* en late er niet zijn huisdokter voor opdraaien! Ik zeg dat met te meer nadruk, omdat de cliënt door niemand gedwongen wordt om zich te verzekeren; omdat hij door niemand gedwongen wordt, om *met* een kwaal te profiteeren van tarieven, berekend voor menschen *zonder kwalen*; omdat hij door niemand gedwongen wordt om te *bedriegen*!

Dr. PINKHOF heeft nog een ander bezwaar tegen het afgeven van een z.g. gezondheids-attest aan den cliënt, die zich verzekeren wil; hij zegt: „niemand „mag in de noodzakelijkheid komen geneeskundige hulp te ontberen, uit „vrees dat eenige schade voor hem zou kunnen ontstaan uit de zaken, die „de geneesheer te weten zou komen”.

Op zich zelf beschouwd bevatten deze zinnen een juist principe, *maar . . . het heeft niets te maken met de kwestie, die ons bezighoudt.*

Ik zei het reeds: de cliënt wordt door *niemand* gedwongen om zich te gaan verzekeren; het is zijn vrije wil. En hij wordt dan ook door „*niemand* in „de noodzakelijkheid gebracht om geneeskundige hulp te ontberen”; *niets* belet hem die evenals tevoren te zoeken en te vinden. Oók wordt hij van geen enkelen kant met schade bedreigd; *hij zelf* is immers de *éénige*, die *anderen* schade wil berokkenen!

Uit deze redeneering alléén blijkt reeds ten duidelijkste, dat PINKHOF niet diep genoeg over de kwestie heeft nagedacht; maar ik zal dat nog beter bewijzen.

Als een cliënt een „litteeken heeft, afkomstig van een operatie wegens „een onschuldige aandoening”, dan voelt PINKHOF zich gerechtigd om als huisdokter „met voorkennis en toestemming van den cliënt, aan de Maatschappij „daaromtrent inlichting te verschaffen”; *want . . . „de cliënt weet dan wat „de arts zal mededeelen en vindt die mededeeling goed. Het is dan ook „geen geheim meer. En zulk een mededeeling kan wel in het belang van „den verzekeringscandidaat zijn”.*

Deze meening klopt echter heelemaal niet met wat onze collega even te voren beweerde (blz. 1127, Deel I, 1901, *Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde*) n.l., dat „de behandelende geneesheer door *niemand* ontslagen *mag* worden van „zijn door wet en beroep voorgeschreven plicht (om *steeds* over *alles* te zwijgen!) „*ook niet door den behandelde zelf*”!

Ja zeker, beide meeningen staan *tegenover* elkaar en ik begrijp dan ook niet, hoe de Algemeene Vergadering ons den raad heeft kunnen geven om ons naar *beide* meeningen te gedragen.

In conclusie I staat immers, dat wij wèl inlichting mogen verschaffen „om- „*trent een enkel punt*”, zoo zulks ten behoeve en met goedkeuring van één onzer cliënten gevraagd wordt, en er geen bepaalde redenen bestaan om te weigeren.

En conclusie II komt volgens PINKHOF, die het best weten kan, hierop neer, dat „het ons niet geoorloofd is „*in het algemeen*” mede te deelen wat „wij weten van den toestand en de geschiedenis der gezondheid van onzen „cliënt, hetzij deze daartoe vrijheid „gegeven heeft of niet”.

Ik zet het den knapsten jurist om beide meeningen te destilleeren uit één en dezelfde ambtseed! Ik zelf heb het formulier met de grootste aandacht bestudeerd, maar kon er niet uit leeren, dat wij *wel* een gedeeltelijke, maar *niet* een volledige verklaring zouden mogen afgeven. Dat zou dan ook al te mal zijn.

Dr. PINKHOF is óók tegen het afgeven van verklaringen omtrent de *doodsoorzaak*. Hij beweert dat het zwijgen ons geboden blijft, óók als de verzekerde een verklaring onderteekend heeft waarbij hij zijn medicus machtigt om nimmer mede te deelen waaraan hij overleden is. En ook hiervoor voert hij weer dezelfde schijnmotieven aan als wij straks leerden kennen:

1^o. „de candidaat kent de draagkracht zijner toestemming niet”. Hierop past alleen het antwoord: dat PINKHOF zijn cliënten over één kam schijnt te scheren met idioten;

2^o. „het zou schade kunnen teweeg brengen voor de betrekkingen van „den overledene”. Ter illustratie deelt PINKHOF het volgende voorbeeld mede: „als iemand den 11den Mei 1901 onder mijn behandeling komt met suikerziekte, dan is dit niet iets, waarover hij zich behoeft te schamen; het is geen geheim. Maar als hij 2 maanden daarna een levensverzekering sluit en bij „zijn overlijden verneemt de maatschappij van mij, dat de patiënt den 11den Mei 1901 onder mijn behandeling is gekomen met suikerziekte, dan verraad „ik hem zonder het te weten”.

En wederom zeg ik, PINKHOF had nooit beter kunnen bewijzen, dat hij niet diep genoeg heeft doorgedacht over de zaak. Hij beweerde immers *zelf*: „suikerziekte is niet iets waarover de cliënt zich behoeft te schamen; het is geen geheim”; welnu, hij zou dan ook alle redenen gehad hebben om van die suikerziekte gewag te maken op het *gezondheidsattest*, hetwelk hem ter invulling werd toegezonden, toen de cliënt een verzekering wilde sluiten. Hij zou daarmee een schurkestreek verijdeld hebben, zonder *zelf* gevaar te loopen; want wie iets vertelt, wat *geen geheim is*, die kan immers nòch voor een „verraaier”, nòch voor een schender van zijn ambtseed gehouden worden.

Het 3de schijnmotief dat Dr. PINKHOF aanvoerde, om ons te beduiden dat wij de doodsoorzaak niet mogen mededeelen, luidt aldus: „als het regel is, „dat de geneeskundigen de verlangde attesten geven, dan zal een persoon, „die zich ziek voelt, liever zich eerst verzekeren en dan eerst onder behandeling gaan en zoodoende een gunstig tijdstip voor zijn behandeling *verzuimen*. „Daartoe mogen wij niet medewerken”.

Uit deze zinnen spreekt niets anders dan misplaatst medelijden met schurken en theoretisch gehaspel. O zeker, het is noodig dat PINKHOF zijn ambtseed beter leere begrijpen, want hij is op weg — *om zonder het kwade te willen* — een handlangers te worden van geboefte.

Geachte Redactie, ziet daar, op welke wijze wij aan de hand van leidsman PINKHOF in het labyrinth zijn geraakt. Om er uit te komen hebben wij niets anders te doen dan *alle conclusies af te stemmen!* En vervolgens staan ons twee wegen open:

I. de kwestie opnieuw te laten onderzoeken door „andere deskundigen”.

II. ons te laten leiden door ons verstand (in plaats van door verkeerde wetsinterpretatie, financieel belang van bedriegers, misplaatst medelijden en theoretisch gehaspel).

Welnu, dien tweeden weg sla *ik* in!

Als een cliënt mij machtigt om een *gezondheids*-attest in te vullen, dan zal ik dit doen; en als hij het weigert, dan zal ik daarvan kennis geven aan de directie der verzekering-maatschappij.

Ook de *doodsoorzaak*-attesten zal ik nauwkeurig invullen, zoodra mij uit een nagelaten verklaring, of zelfs uit de bepalingen van de door den overledene onderteevende polis blijkt, dat deze zijn medicus daartoe heeft uitgenoodigd.

Mocht het blijken, dat ik door zóó te handelen voor een „uitzondering” of voor „eenig” gehouden wordt, dan zal ik mij troosten met de woorden, waarmede PINKHOF zich indertijd troostte: „als men gelijk heeft, is dit nu „juist geen belediging”.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, mijn collega's er op attent te maken, dat de verzekering-maatschappijen er over denken om ook menschen, die gebreken hebben, tegen verhoogde premie en op korter termijn te gaan verzekeren. Iedereen ziet in van hoe groot nut zulk een besluit zou wezen voor vele familiën. Het spreekt vanzelf, dat voor dergelijke verzekeringen de voorlichting van den huisdokter niet gemist kan worden; deze zal bijv. mede te deelen hebben, of een hartgeruisch onmerkbaar ontstaan is, dan wel tijdens een aanval van gewrichtsrheumatisme; gepaard gaande met endocarditis; of de rheumatisme telkens recidiveert; of er zich reeds compensatiestornissen hebben voorgedaan, enz. enz. Het zou jammer zijn als onze ambtseed ons verbod om daartoe mede te werken. Naar mijn meening is dat *niet* het geval. Ik geef dan ook mijn betoog in ernstige overdenking aan allen!

U dankend voor de plaatsruimte

Uw. Dv.

E. VAN DIEREN, arts.

P. S. Tot mijn genoegen bemerk ik daar, dat ook Prof. WENCKEBACH voorsteit: „de conclusies te verwerpen!”. Hij voegt er aan toe: „op gevaar „af van de kwestie uit haar asch te zien verrijzen”. Ik hoop dat mijn artikel dat „*gevaar*” voor goed zal afwenden!

Geachte Redactie!

Collega VAN DIEREN bewijst mij te veel eer door te beweren, dat „wij”, n.l. de leden onzer Maatschappij, ons te veel op *mij* verlaten hebben. Mannen met meer gezag en bevoegdheid zijn mij voorgegaan, en daardoor hoop ik, dat de door hen en ook door mij verdedigde *zienswijze* haar waarde zal *behouden*, ook nadat *mijn* oordeel ieder gezag zal verloren hebben, iets, waarvoor ik na het krachtig betoog van VAN DIEREN maar al te bevreesd moet zijn.

Ik zie geen kans en vind het ook niet noodig — daar ieder belangstellende nu de noodige gegevens voor een oordeel heeft — nog eens mijn meeningen uiteen te zetten. Zij hebben indertijd de haar toekomende ruimte rijkelijk ingenomen. Ik zal ook niet trachten VAN DIEREN zijn eigen zonden tegen de logica aan te wijzen. Dat maakt de zaak niet uit en kan wel eens mondeling gebeuren. Alleen wil ik vertellen, dat voor weinige dagen een verzekerde dame tot mij kwam om een gezondheidsverklaring tot verhooging der verzekering. Zij leed aan „dyspnée d'effort”, was *noch* idioot (al kende zij de draagkracht harer toestemming niet), *noch* schurkachtig. Maar ik was verheugd, haar te kunnen mededeelen, dat ik *uit beginsel* de verklaring weigerde, en als de Maatschappij op grond van mijn weigering de verhooging niet toestaat, is mijn patiënte de mededeeling bespaard, dat zij een minderwaardig leven heeft.

Met betrekking tot de verklaringen *bij het leven* waren Dr. VAN SCHEVICHAVEN en wijlen Mr. HARTOGH het trouwens met de commissie uit de Maatschappij eens (zie het rapport van 1898).

VAN DIEREN's volledige miskenning van de bedoeling van Prof. WENCKEBACH hoop ik aan te vlug lezen en te spoedig schrijven te mogen wijten.

U dankend voor de toegestane ruimte,

Uw Dv.

H. PINKHOF.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

BOSTON. — **Groei van knapen.** HITCHINGS en FITZ hebben een twintigtal jongens van 7 tot 14 jaar een jaar lang wekelijks gewogen en om de drie maanden gemeten. Het bleek, dat er schommelingen in het gewicht voorkwamen, tot $2\frac{1}{2}$ K.G., met vóór en achteruitgang. Van de *winst* in gewicht gedurende het jaar viel 90 pCt. tusschen Juni en December. De overige maanden van het jaar was de gewichtstoename onbeduidend, terwijl de schommelingen *veel grooter* waren dan tijdens de groeimaanden. Aan de werking van uitwendige invloeden schijnt gedurende dezen tijd minder weerstand te worden geboden. Vochtigheid heeft vermoedelijk een ongunstigen invloed. De kromme welke het gewichtsverloop aangeeft was bij alle jongens van den zelfden vorm. De lengte neemt of regelmatig toe of het meest tijdens de groeimaanden (*Med. Record*).

LONDEN. — **Pokken.** De pokken, die na 1871 te Londen vrij ernstig zijn gaan heerschen, toen de stedelijke ziekenhuizen voor de poklijders waren opengesteld, zijn sedert het in gebruik nemen van hospitaalschepen voor ongeveer 20 jaren zóó belangrijk verminderd, dat men de koepok-inënting is gaan verwaarloozen. Nu vertoont zich, tot ontsteltenis van het publiek, een kleine epidemie, op 4 September waren 91 poklijders onder behandeling,